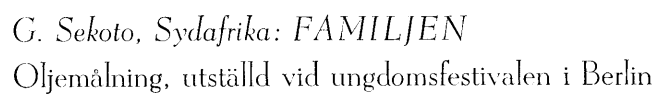

Nov.—Dec. 1951

Världen av i dag

Världen lever i spänning! Alltjämt pågår det förödande kriget i Korea. Kommer kriget att utvidgas? Genom Atlantpakt och Marshallhjälp söker USA få världsherravälde. Men alla Atlantpaktsländer äro inte enbart tacksamma för denna hjälp i vilken förmyndarskap och lydnad ingår. En växande opinion mot Atlantpakten reser sig här och var bland folken. De vill inte bli kolonier. Och vad mer! Deras egna kolonier vill också bli fria stater.

Genom det sista parlamentsvalet i Frankrike blev fascisterna med de Gaulle utslagna och kommunistiska partiet har fortfarande det högsta röstetalet, fast de på grund av nya valordningen ej fått mandat motsvarande antalet röster. Utgången av det engelska valet är ägnad att väcka farhågor. När parlamentet upplöstes låg inrepolitiska frågor i förgrunden. Sedan dess har skakande händelser drabbat engelska imperiet. — Både Frankrikes och Englands kolonier har börjat sin frihetskamp. I Viet-Nam har franska trupper länge kämpat för att undertrycka landets krav på självständighet. Tunisien i sin tur yrkar nu på ett folkvalt tunisiskt parlament, där den franska kolonien i landet kommer att bli en maktlös minoritet och de franska kolonisternas stora kapitalinvesteringar utan makt. Förhandlingar eller samtal om denna fråga äga rum i Paris. — Vad England beträffar fordrar Persien full frihet att bestämma över sin olja. Egypten protesterar mot engelsk kontroll över Suez-kanalen och organiserar passivt motstånd mot brittiska trupper. Sudan vill hävda sitt oberoende mot både England och Egypten.

Tyskland har ett tungt arbete för att återställa sin enhet efter den förstörelse som blev slutet på Hitlers storhetsvansinne. Och samtidigt som USA förtrycker Atlantpaktsländerna får dessa hjälp till att förtrycka sina kolonier.

Är det dödsryckningar eller födslovänder som hemsöker tiden? Eller bådadera? Är det förintelse eller nydaning som stundar? Framtiden får ge svaret.

ELISABETH TAMM

Likalönsprincipen fastställd i Genève

I juni månad i år skedde något epokgörande — rätten till lön utan könsdiskriminering fastställdes internationellt. Denna händelse har väckt föga uppmärksamhet i den svenska pressen ehuru beslutet innebär att man nått ett av de mål som kvinnorna kämpat för i årtionden. En internationell konvention om »Lika lön för manliga och kvinnliga arbetare för arbete av lika värde» antogs av Internationella Arbetskonferensen.

Frågan var föremål för en första diskussion förra året och på grundval härav hade Internationella Arbetsbyrån (ILO) föreslagit en konvention, som fastställer de allmänna principerna och en tilläggsrekommendation med anvisningar om tillämpningsmetoderna eller alternativt enbart en rekommendation och diskussionerna vid konferensen gällde först och främst den form den internationella regleringen skulle få. Samtliga arbetarrepresentanter och en del regeringsombud förordade alternativet med en konvention plus tilläggsrekommendation under det att arbetsgivarrepresentanterna och en del regeringsombud hävdade att en rekommendation vore att föredraga. Från polskt regeringshåll, med stöd av polska och tjeckiska arbetsgivardelegater, framkom ett förslag om enbart en konvention innebärande förpliktelse att lagstiftningsvägen genomföra lika lön. I förslaget framhölls att endast denna väg kunde leda till en omfattande tillämpning av principen om lika lön och att erfarenheterna från Sovjetunionen, Polen och Tjeckoslovakien hade visat att genom en

dylik åtgärd produktionen i respektive länder ökats. Detta förslag avvisades emellertid med stor majoritet. Nio av de ledande internationella kvinnoorganisationerna hade framlagt ett förslag till enbart konvention om lika lön för lika arbete (the rate for the job), vilket vann ankläng hos många delegater, men kom för sent för att behandlas vid denna konferens, där givetvis ILO:s förslag utgjorde grundval för diskussionen.

I den kommitté, som tillsattes för att bereda frågan, gick arbetsgivarna mycket hårt fram mot konventionsförslaget i allmänhet och den föreslagna ordalydelsen i synnerhet. Den gamla vanliga argumenteringen framkom; produktionskostnaderna blir högre med kvinnlig arbetskraft, kvinnorna är underlägsna männen i många avseenden, mannen är familjeförsörjare etc. etc. etc. Många arbetsgivare ansåg även, att tiden ännu icke är mogen för en internationell reglering — ett något underligt resonemang eftersom själva principen erkännes i ILO:s stadga, antagen 1919. Det sades emellertid också, att arbetsgivarna uppriktigt önskade samarbete, vilket man dock knappast fick intryck av, eftersom de faktiskt försökte fördröja och förhindra ett beslut i saken. När det däremot från arbetsgivarehåll betonades, att man borde definiera vad som menas med lika värde, måste detta anses befogat, men såväl av kommitté- som av plenarsammanträdena fick man ett intryck av, att det icke ansågs önskvärt att få en klar definition av det ytterst vaga begreppet lika värde.

Arbetarerepresentanterna framhöll, att principen klart borde fastslås i en konvention. Det är orättvist att diskriminera kvinnorna, ty ogifta män har samma lön som gifta. Vad produktionskostnaderna beträffar, måste t. ex. frågan om frånvarofrekvens, som ofta åberopas, lösas genom sociala åtgärder och ej sammankopplas med lönen. Arbetarna önskade nog be- vaka rätten till fria förhandlingar, vilken fullt er- kändes i de i rekommendationen angivna tillämp- ningsmetoderna. Arbetarna ansåg, att den föreslagna konventionen med tilläggsrekommendation icke hade något att göra med lönesättningssystem utan endast med förhållandet mellan mäns och kvinnors löner.

Under arbetet i kommittén föreslogs och antogs en del ändringar av texten. Ett förslag från arbetsgiva- rehåll om att lika värde skulle definieras såsom »ar- bete av lika effektivitet, kvalitet och kvantitet» av- slogs med 65 röster mot 8 och 25 nedlagda.

Vid plenarsammanträdet motionerade Australien, Danmark, Indien, Sverige och Storbritannien om att den föreslagna konventionen skulle ändras till enbart rekommendation. Resultatet blev emellertid, att kon- ventionsförslaget antogs och vid det slutliga avgöran- det röstade 105 för konvention, 33 emot och 40 (där- ibland regeringsrepresentanterna från Sverige) ned- lade sina röster. Tilläggsrekommendation antogs med 146 för, 18 emot och 19 nedlagda röster.

Då det kanske kan ha sitt intresse att känna till innehållet i konventionen citeras här nedan de två första artiklarna (översättning av undertecknad):

Art. 1. »För denna konventions syfte

- a) innefattar uttrycket lön den vanliga grund- eller minimilönen och varje som helst tilläggsinkomst, vare sig kontant eller i natura, som arbetsgiva- ren betalar arbetaren på grund av dennes an- ställning;
- b) uttrycket »lika lön för manliga och kvinnliga arbetare för arbete av lika värde» hänför sig till löner fastställda utan diskriminering grund- dad på kön.

Art. 2.

1. Varje medlemstat skall genom åtgärder lämpade för det förhandenvarande systemet för fastställan- de av löner befordra och i den mån det är förenligt

med detta system säkerställa tillämpningen på alla arbetare av principen om lika lön för manliga och kvinnliga arbetare för arbete av lika värde.

2. Denna princip kan tillämpas genom

- a) nationella lagar eller förordningar
- b) lagligen fastställt eller erkänt lönesättnings- system,
- c) kollektiva avtal mellan arbetsgivare och arbe- tare,
- d) en kombination av dessa olika åtgärder.

I artikel 3 säges att åtgärder skall vidtagas för en objektiv arbetsvärdering på basis av det utförda ar- betet, när ett genomförande av principen kan under- lättas därigenom och i artikel 4, att varje medlem- stat skall samarbete på lämpligt sätt med arbetsgi- varnas och arbetarnas organisationer i syfte att ge- nomföra konventionens bestämmelser.

I rekommendationen angives metoder för en ome- delbar eller successiv tillämpning av konventionens principer för olika anställda och vikten av lika yrkes- utbildning, befordran, sociala åtgärder etc. betonas.

Som framgår av ovanstående har man bl. a. från skandinaviskt håll ställt sig tveksam till en kon- vention och framhållit att många länder inte skulle kom- ma att ratificera denna; en rekommendation har i stället ansetts vara att föredraga. Av debatterna i Genève framgick tydligt, att i många länder en kon- vention skulle vara av mycket större värde än en rekommendation. Hade konferensen nu avslagit en konvention, kunde det dessutom ha fått menliga följ- der för de länder, där likalönsprincipen redan är ge- nomförd.

Nu har alltså en konvention — ehuru långt ifrån tillfredsställande i alla avseenden — antagits och man måste givetvis hoppas att den åtminstone kom- mer att vara ett steg i rätt riktning. Det kommer nu an på kvinnorna i de olika länderna att se till att principen verkligen tillämpas, och att övervinna mot- ståndet mot en ratificering.

Ina Möller

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

antog vid sitt förbundsmöte den 14 oktober 1951 enhälligt följande uttalande:

Med förvåning och besvikelse bevittnade vi den negativa inställning till problemet om lika- lönsprincipens förverkligande som Landsorgani- sationens kongress i september gav uttryck för. Denna inställning är så mycket mera ägnad att förvåna som kongressen knappast kan ha varit obekant med den konvention om likalönsprinci- pens genomförande som Internationella arbets- byrån antog i juni 1951.

Vi vet att vår besvikelse över LO-kongressens likgiltiga avfärdande av frågan delas av många tusen kvinnor i och utanför LO och vi är fast beslutna att intensifiera vårt arbete för ekono- misk rättvisa åt kvinnorna, för likalönsprinci- pens genomförande även i Sverige.

Storfursten

Jascha Golowanjuk slog igenom med sin första bok, *Min gyllne väg från Samarkand*, år 1937. Han hade då bott åtta år i Sverige och ungefär lika länge i Danmark, sedan den orons dag då en dansk familj reste hem från Samarkand och den ryska revolutionen, medförande adoptivsonen Jascha, som då bara var en trettonårig pojke.

Vad få svenska författare lyckats med i sitt eget land, uppnådde denne »främmande fågel» med sin första bok och sedan med ytterligare fjorton romaner: att få en stor och förtjust läsekrets som bara väntade på årets skörd.

Vad hade och har han då att bjuda — som kom tillsynes redan på den tid då han måste ha något som såg igenom hans svenska?

Kanske vi först skall peka på den exotiska miljö. Det brådmogna barn som lämnade Samarkand, hade hunnit mätta sitt minne och sin fantasi med ett glödande stoff — orienten med sitt ödsliga landskap, sina vita städer, sin fattigdom, rikedom, smuts och skönhet. Och detta stoff har fått förbli ostört av senare erfarenheter, barnets värld har inte kontrollerats av den vuxne mannens kritiska syn eller av vanans avtrubning. Miljön har stått fräsch och levande kvar i minnet, men människorna har fått en allt intressantare psykologisk bearbetning.

Den sista romanen, årets bok *Storfursten* (miljö Tsarryssland fram till revolutionen), är mogen människoskildring. Den visar hur ett barn formas av sin miljö, sin familj, sin medfödda livskraft. Den fattige, smutsige lille pojken blir hunsad och skuffad, ingen bryr sig om honom, hans mor tror att han blivit bortbytt på barnbörds huset, därför att han är olik sina många syskon. Denna olikhet, noteras ständigt och påpekas som en förebräelse. Den formuleras så: — Du är dum!

Men den lille dumbommen lär sig själv läsa mitt i en analfabetisk familj, han skaffar sig vänner och hjälp, han går ifrån familjen, som knappast saknar honom, och börjar skapa sitt eget öde i en motvillig värld. Hans kapital är ett vackert ansikte och musikalisk begåvning. Det ena blir medlet, det andra målet för hans strävan. Han lär sig passa tillfället, smickra där det behövs, lura sig till lite fördel när det är möjligt. Familj och samhälle ger honom ingen hjälp med vänlighet, skola, utbildning, ingen känsla av samhörighet med andra — snarare är han som en utsatt i djungeln, utrustad med viljan att, på vad sätt det vara må, *ö v e r l e v a*.

Jascha Golowanjuk

Och så kommer den dag då kvinnor börjar intressera sig för den vackre pojken. Från den dagen lever han gratis — på de dumma älskogskranka fruntimren. Och han låter dem hjälpa sig, fram mot det mål han tidigt satt sig: att bli storsångare.

Under detta »uppåtstigande» växer myten om hans furstliga börd fram. Den föddes av moderns föraktfulla tal om bortbyting och växer genom tillfälligheter, väl tillvaratagna. Som flyktig i utlandet (Sverige) är han redan *Storfursten*, och spelar sin roll väl. Den falska titeln blir en symbol för hans snedvridna krakträsutveckling.

Skriven på samma lätta eleganta språk som Golowanjuks föregående romaner, är denna bok ett djupare spädtag i människoskildringens konst. Den är ett ytterligare framsteg, en mogen roman.

G. T.

Det är tid på...

Socialdemokratiska regeringen ville påtagligen inte möta andrakammarvalet utan stöd från borgerligt håll. Regeringen har ombildats. Bönder och arbetare heter det nu. Kvinnor är också arbetare. De kan även vara bönder. Till och med statsråd. Detta var nu andra gången en socialdemokratisk regering utnämnt ett kvinnligt statsråd. Men denna gång blott för att låta henne gå vid första lägliga tillfälle.

När kvinnorna upptäcker att de ej fått rösträtt endast för att rösta på män och regeras av män kan ställningen bli en annan. Tillfälle att visa detta yppar sig vid nästa års riksdagsval. Det är tid på!

E. T.

Skönhet

av JASCHA GOLOWANJUK

En underbar sommarmorgon, då daggen ännu glänste som blixtrande diamanter på alla blommor och grässtrån, då hela naturen såg utsövd, nytvättad och lycklig ut, föddes den vackra sländan. I det hon sträckte på sina blågröna, glänsande vingar, öppnade hon ögonen och drog en djup suck av välbehag. Sen drack hon en droppe dagg och bredde ut vingarna för att värma dem i de ännu milda solstrålarna. Hon var inte riktigt vaken än, hennes ögon var inte vana vid så mycken skönhet. Runt omkring henne stod massor av blommor och nickade vänligt åt henne.

— Har den ära att gratulera, sade de.

— Smaka lite av min honung, sade smörblomman, jag är gul och du är blå. Det blir vackert ihop.

— Kom till mig, sade liljekonvaljen. Jag är bara vit, men du kommer att älska min doft — det gör alla.

— Och jag, sade förgätmigejen, jag har varken doft eller annat att bjuda på. Men jag är öm och blyg och jag kan ge dig en kyss.

Sländan skrattade. Hon skrattade innan hon sagt något. Hon var född vacker och glad.

En snigel kom långsamt krypande fram emot henne, och hon frågade blommorna vem det var.

— Det är snigeln som gör våra stjälkar klubbiga och äter upp våra blad, svarade blommorna. — Och där kommer spindelfrun, akta dig för henne, hon är giftig, och nyss åt hon upp sin make.

Sländan flög upp på smörblomman och tittade ned på spindeln.

— Tänk att det finns såna fula varelser på den sköna jorden, sade hon.

— Å, det finns värre, sade blommorna, och det finns de som är vackrare än du också. Fjärilarna till exempel är lika vackra som vi blommor. De är våra bästa vänner. Flyg nu ut i världen och kom tillbaka till oss och berätta vad du sett och hört. Det gör fåglarna och fjärilarna.

Sländan kysste de gula bladen och flög bort. Hon blev alldeles yr i huvudet först av allt hon fick se. I en damm, där hon fann fullt upp med föda, fick hon se guldfiskar, som glimmade under det gröna vattnet som gammalt guld; vid kanten av vattnet växte blå lavendel och över den virvlade massor av vita, gula och röda fjärilar. Mitt ute i dammen simmade vita och gula näckrosor, vars tjocka och saftiga blad var fulla av bevingade varelser. Litet längre bort stod en grupp brandliljor, och bakom dem, över en spaljé, vältrade sig en hel kaskad av röda rosor. Guldgula bin, flugor och andra sländor satt på rosorna, värmdes sig i solskenet och speglade sig i daggdropparna, som ännu inte hunnit avdunsta och försvinna. Sländan tittade på sig själv och visste inte riktigt vad som var hon och vad som var blomma, så vacker var hon.

Hon flög högt mot himlen så fort att man inte kunde urskilja hennes vingar.

— Du underbara värld, du härliga värld, du ljuva liv! sjöng hon.

Hon mötte massor av sländor som var ute och flög precis som hon själv. I förbifarten blev hon kysst av några av dem och av sommarvinden, som var mättad med blomsterdoft. Då kom hon ihåg kyssen hon fått av smörblomman, och att hon lovat komma tillbaka och berätta om sina upplevelser.

— Jag kan inte beskriva hur underbart jag tycker livet är, sade sländan när hon återvänt till smörblomman. Det är alldeles som jag drömt, bara mycket skönare. Jag önskar jag kunde suga ut all honung i världen, drunkna i blomsterdoft. Jag är bara rädd jag inte hinner se allt, smaka allt den enda dag jag har att leva. Jag måste skynda mig, var sekund måste bli en njutning, jag vill inandas doften av varenda blomma, jag vill flyga högt upp i himlen så högt mina vingar orkar bära mig.

— Gör det, hördes en röst från marken, flyg du och prata smörja! Det är du född till.

— Vem var det? frågade sländan.

— Arbetsmyran, svarade blommorna.

Nu fick sländan syn på myran, där hon kom släpande på vingen av en död fluga och svettades och pustade av ansträngning.

— Du onyttiga varelse, sade myran, bara flyga och flyga kan du. Arbeta kan du inte, ingen drottning som befaller dig att göra nytta har du, ingen stack och ingen plikt känsla. Du bara fjanter. Du är lika onyttig som dina vänner blommorna. De bara suger ut jorden och blommor för att sedan vissna så snart vintern kommer. Ditt liv är nästan lika meningslöst som deras. Till och med bladlössen gör nytta, vi myror kan mjölka dem, men vad duger du till? Vad gör du för nytta?

— Bry dig inte om myran, sade blommorna. Hon förstår inte att skönhet och glädje är lika viktigt som arbete.

— Det finns ingenting viktigare än arbete, sade myran, och ingenting vackrare än en stor, hög myrstack full av arbetare och larver och puppor. Allt annat är fult och dumt.

— Hur skulle det se ut på jorden, frågade blommorna, om vi och andra färgrika och doftande varelser inte funnes till? Se på oss, njut av vår doft!

— Jag skall komma till hösten och äta av era frön, de är nyttiga för magen, svarade myran, och era torra stjälkar är bra till stacken. Men vad den där sländan gör för nytta är mig en gåta. Förresten har jag inte tid att prata längre, jag har många timmars arbetsdag framför mig.

Sanningen om Korea sprids — trots repressalier mot KDV:s Koreadelegater!

Fru *Lily Wächter*, den västtyska delegaten i KDV:s Koreakommission, dömdes den 4 okt. av amerikansk militärdomstol i Stuttgart till 8 månaders fängelse! Domen har föregåtts av upprepade attacker mot fru Wächter — hon har med våld bortförts från möten där hon skulle tala om Korea, och redan den 25 sept. stod hon inför rätta men släpptes »tills vidare» mot en borgen på 15.000 riksmark som insamlades av de

Sländan satt tyst och följde myran med ögonen, tills den försvann med sin börda i famnen. Där kom fler myror, alla bar de på något tungt till sin stack, ingen av dem tittade åt blommorna, ingen njöt av solens strålar, ingen sjöng om hur underbart vacker världen var. De bara pustade av ansträngning, de skyndade sig att göra sin plikt och gick förbi allt det vackra som fanns i deras väg utan att lägga märke till det. Ibland bet de i blommornas stjälkar för att de stod i vägen, ibland sade de något ovänligt till sländan, som nästan satt på marken för att kunna se dem bättre. För var minut hon satt där blev hon mer och mer bedrövad. Till slut gömde hon sig mellan blommornas blad, så generad var hon för sina vackra vingar som myrorna hånade henne för. Och alldeles förtvivlad blev hon, när hon hörde vad arbetsbiet sade, som satt sig på blommans pistiller och surrade medan det åt honung.

— Den där sländan är en riktig dagdrivare, hade man tid skulle man sticka ihjäl henne. Hon har varken drottning eller kupa. Hon bara flyger och gör ingen nytta.

Efterhand kom det fler och fler småkryp och alla knuffades och grälade, alla talade om nytta och arbete och alla hånade sländans skönhet.

Då kom sommarvinden och bar sländan bort från jorden.

— Flyg, sade vinden, njut av livet och skönheten! Lek med andra sländor och fjärilar, kyss blommorna och berusa dig med deras doft, flyg över dammen och titta på guldfiskarna som glänser i vattnet. Din drottning är sommaren, ditt hem är hela den vackra världen och ditt arbete är sång och lek.

— Jag är onyttig, sade myrorna och bina, till och med masken i jorden är nyttigare än jag, sade de.

— Flyg du bara med mig, sade vinden. Du är onyttig som liljekonvaljens doft, som rosen, fulländad i form och färg, som lättar skyar förgyllda av solnedgången, som den nyfödda månskärnan och de gnistrande stjärnorna på himlavalvet.

— Då är det inget fel att jag bara är vacker, frågade sländan.

— Nej, svarade sommarvinden, det är inte alls något fel, men säg för all del inte till småkrypen på jorden att jag sagt det, då skrattar de ut mig. Den som inte själv är vacker, tål inte skönheten hos andra. Flyg nu tillbaka ner till jorden och glöm det jag sagt. Det är svårt ibland att vara vacker, men att på samma gång vara klok, det är en stor synd där nere bland jordens kryp.

Våra systrar jorden runt

tyska kvinnorna på 3 dagar. De amerikanska myndigheterna vill skapa ett prejudikat med denna terrordom för att avskräcka de tyska kvinnorna att delta i den kampanj för fred och hjälp åt Korea som utvecklar sig med stor kraft även i Västtyskland.

I motiveringen till domen karakteriserades fru Wächters verksamhet direkt som »en förolämpning mot de amerikanska trupperna». Allmänne åklagaren i amerikanska zonen krävde strängt straff mot fru Wächter för att »statuera ett exempel för andra» och han vägrade Koreadelegater från andra länder att vittna och bestyrka att vad fru Wächter berättat från Korea överensstämde med vad alla delegaterna där kunnat se. Åklagaren stod helt främmande för mänskliga synpunkter och rättigheter; han förklarade: »det är av föga betydelse om hon sagt sanningen eller ej, under ockupationsregimen hade hon i varje fall inte rätt att säga det.» — Rätt att överklaga domen har dock medgivits. Den kände engelske juristen D. N. Pritt har ställt sig i spetsen för arbetet med att få fru Wächter frikänd. En proteströrelse är i gång över hela världen.

I Kanada diskuterade man införandet av en speciell lag som skulle göra det möjligt att »bestrafva» Koreakommissionens ordförande, *Nora Rodd* från Kanada, för hennes verksamhet efter återkomsten. Energiska protester från KDV och andra fredsorganisationer har hittills hindrat lagens antagande.

Advokaten *Candelaria Rodriguez* från Kuba, som även var med i Korea, hölls arresterad 24 timmar vid ankomsten till Havanna och måste sedan svara inför en »specialdomstol för politiska brott», anklagad för att ha förbrutit sig mot republiken Kubas säkerhet. Hon är partilös medlem av Internationella kvinnliga juristförbundet.

Den engelska Koreadelegaten, fru *Monica Felton*, medlem av socialdemokratiska partiet, avsattes från sin post som ordförande i en statlig stadsplaneringskommitté och fick t. o. m. uppleva att den engelska reaktionen förde fram tanken att på henne såsom »fiende till staten» tillämpa en gammal lag om dödsstraff. —

★

Öka spridningen av Korearapporten — det är bästa svaret till dem som vill sätta sanningen bakom lås och bom!

★

Madame Cotton hedras på sin 70-årsdag. Många franska mödrar skänker de sista brev de fått från sina söner som stupat i kriget i Viet-Nam, till KDV:s ordförande — det käraste minnet av sonen till henne

Nordisk fredskonferens

Den 30 november till 2 december i år skall det hållas en nordisk fredskonferens i Stockholm. Inbjudan till konferensen är undertecknad av personer utom och inom Världsfredsrorelsen. När man läser namnen på initiativtagarna från de olika nordiska länderna förstår man att denna konferens kommer att leda till en vidgning av samarbetet för fred i dessa länder. Därom vittnar även högertidningen Svenska Dagbladet när den på ledarplats kommenterar konferensen och säger: »undertecknarna av uppropet äro väl i allmänhet varken kommunister eller kommunist sympatisörer, men de tillhöra de omisstänksammas stora skara.»

Inbjudan talar om de faror som hotar de nordiska folken genom att FN övergivit sina grundprinciper och ej kan fungera som fredsinstrument, genom den allmänna upprustningen och tillverkningen av vapen för massförstörelse, genom Tysklands återupprustning, genom spänningen i Främre Östern, genom kriget i Korea. Den talar också om rustningsbördorna som skapar dyrtid och äventyrar sociala reformer, om hur den andliga atmosfären av i dag skadar både samhällslivet och människorna.

»Den internationella situationen kan emellertid förändras om folken förenar sina krafter för att rädda freden», fortsätter inbjudarna. De framhåller därpå att folkens anslutning till en fredlig lösning av de internationella problemen tagit sig uttryck i tanken på ett möte mellan de fem stormakterna vilka bär huvudansvaret för fredens bevarande.

Det är klart att vi i SKV vill stödja denna konferens på allt sätt. Dels kan vi arbeta för att fredsintresserade kvinnor från andra organisationer än vår egen kommer att delta i konferensen, dels kan vi sända så många representanter som möjligt från SKV:s avdelningar. Det blir säkert betydelsefullt i vårt kommande fredsarbete att en rad av våra medlemmar får den stimulans som konferensen kommer att ge. Och det är å andra sidan viktigt att kvinnornas erfarenheter och synpunkter kommer konferensen till godo.

som modigt ställt sig i spetsen för kampen mot detta krig som berövar mödrarna i Viet-Nam och Frankrike deras barn!

Tysklands Demokratiska Kvinnoförbund har beslutat ge Madame Cottons namn åt en skola som förbundet snart skall öppna för att utbilda unga tyska kvinnor till kunniga kämpar för demokratin och freden.

Italienska kvinnoförbundet har startat en stor hjälpkampanj under mottot: »En burk torrmjölks till varje koreanskt barn!»

Franska kvinnoförbundet har utgivit Koreabroschyren i 100.000 ex. En stor hjälpkampanj pågår.

Margit Lindström

Svenska Kvinnors Vänsterförbund har vid sitt förbundsmöte 14 oktober 1951 enhälligt antagit följande uttalande:

Vi är förvissade om nödvändigheten av att folken inriktas på en fredens värld.

DÄRFÖR VILL VI stödja en svensk fredspolitik som håller vårt land utanför militärblock och krigsförberedelser.

DÄRFÖR VILL VI arbeta för att kravet på ett möte mellan de fem stormakterna och en fredspakt mellan dem, öppen för alla stater, må vinna största möjliga anslutning från Sverige.

DÄRFÖR VILL VI verka för den kommande nordiska fredskonferensen såsom ett medel till vidgat samarbete för fred.

DÄRFÖR VILL VI upplysa våra barn och vår ungdom om fredsarbetet i världen och medverka till att de, framtidens människor, inriktas på en fredlig värld.

Brev till en fredsvän

Vi återger här ett utdrag ur ett öppet brev som ordf. i Göteborgs fredskommitté, fru Rut Adler, skrivit till en fredsarbetare som skickat henne en samling klipp ur pressen med exempel på den förljugna krigspropagandan.

Det är de skrämde vi mest har att göra med i det dagliga fredsarbetet. Var och en må ha sin åsikt om det kapitalistiska eller det kommunistiska systemets fördelar, låt det vara dessa systems sak att visa vilket som i det långa loppet ger mest välbefinnande, mest frihet. Det är inte detta fredsarbetet gäller.

Det gäller att rädda släktet från krig och undergång.

Somliga tror att det går med kapprustningar och krigshets — vi i fredsrorelsen tror att det är den sämsta vägen — ja, en väg till undergång — vi vet att ska krig undvikas, måste de som är osams mötas och komma överens, därför säger vi till folk: om vi blir tusen miljoner människor som kräver fred så blir det inget krig, hjälp oss att bli så många.

Är inte det riktigt?

Vi frågar inte efter kommunist eller högerman vi frågar efter människor med god vilja.

Även om initiativet till en fredspakt vore kommunistiskt, vore det väl inte sämre för det? Vi kan väl ändå inte börja avsky fred för att »ryssarna» kommer med fredsförslag?

Vi kan ju inte gärna ha världsfred utan att även »ryssarna» vill det.

Det stora av freds motståndarna dirigerade propagandanumret i all borgerlig press (den soc.-dem. diräknad) är att Sovjetunionen står bakom fredsrorelsen för att invägga västmakterna i säkerhet, få dem att nedrusta och sedan överfalla dem. För att inbilla folk detta underlåter man tala om den ofrånkomliga kontroll, under FN:s ledning och i former som ju alla måste komma överens om, som fredsrorelsen kräver i samband med sänkning av rustningarna och som Sovjetunionen sedan länge föreslagit i FN.

Litens resa till Drömmestad

Ill. Birgitta Malmsten

Små guldfiskar, en långan rad,
vimla i silvrvatten.
Liten åker till Drömmestad,
kommer nog fram till natten.
Snart, snart
drömmarnas hus
skimra i månskenskvällen.
Klart, klart
tindrande ljus
skymta på tusen ställen.
Slupen glider, det går mot land,
lyktorna hela raden
stå bland vimmel och sorl på strand,
klockorna slå i staden.

— — — *Staden.* Martin fick tårar i ögonen. Han hade ofta tänkt på staden den sista tiden och undrat om allting var sig likt därhemma. Ty om vintern längtade Martin efter sommarens gröna gräs och smultronen i skogen; men då en rad av sommar-dagar hunnit gå och grönskan icke längre var ny och maskrosorna på gräsplanen stodo gråa av landsvägens damm, då drömde han åter om stadens tindrande lykttrader, om julen och snön och om vinterdagens gråskymning framför den tända brasan.

*Ur Martin Bircks ungdom
av Hjalmar Söderberg.*

BERJOSKA

Det sovjetryska folkdanslaget, Berjoska, som under oktober besökt Sverige, betraktas numera som Sovjets bästa danstrupp när det gäller att tolka de folkliga ryska kvinnodanserna med deras lyriska charm och rika idéinnehåll. Här nedan ser man dem dansa »Svanen». På högra pekfingeren bär alla en ring med en stor svart sten. Den stenen blir till svanens öga i slutscenen när flickorna lyfter sina armar så att de vida ärmarna döljer deras huvuden och rör sina böjda händer svanhuvudlikt.

Jag ägde ingenting

av Maria Wine

Jag ägde ingenting och ingen ägde mig. Denna sanning grep mig ibland så djupt att jag sjönk ner i ett stort tomt hål och det tog mig flera dagar att komma ut ur det. Flickorna var mycket måna om sina ägodelar, jag fann dem ofta drömmande med något i famnen: dockor, hoppstenar, nålkuddar. Ibland fick jag låna dem, men när jag åter skulle lämna dem tillbaka kändes tomheten ännu större.

Ibland lekte jag att en blomma var min ägodel, jag tog den med mig hem och hade den hos mig i bädden hela natten, men på morgonen var den vissnad och ingenting att ha, så beslöt jag mig för att äga något som inte kunde dö och jag gick ut för att söka en sten. Jag gick till det lilla vattenfallet där stenarna låg och svalkade sig. Jag plockade upp en gråblå sten, den var lagom stor för att min hand skulle kunna sluta sig omkring den. Genom stenens blå-gråa massa slingrade små fina röda ådror, och höll jag den upp mot ljuset glimtade det till som av små stjärnor, och det fanns en liten fördjupning som jag kallade för stenens skrattgrop och kring skrattgropen växte små gröna fjun som jag torkade bort med mitt förkläde. Denna sten skulle bli min och jag putsade den blank och fin och slöt belåten min hand omkring den och gick hem med min nya ägodel.

På dagarna bar jag alltid stenen med mig. Antingen låg den i klänningsfickan och jag kände hur den slog mot mitt lår eller jag hade den i handen och under skoltimmarna lät jag den hoppa lätt från den ena handen till den andra. Jag kände mig så trygg när jag hade min sten hos mig. På natten hade jag den hos mig i sängen, ibland somnade jag in med den i handen, ibland lade jag den under huvudkudden eller bredvid min kind.

Men en dag tappade jag min sten under lektionen och den rullade tvärsöver golvet. Jag sprang snabbt efter den och lät både stenen och handen försvinna ner i fickan. Vad har du där? ropade lärarinnan åt mig med plötsligt vaken röst. Ingenting, sa jag och slöt handen tätare kring stenen. Kom hit upp, sa hon, och ta upp handen ur fickan. Jag drog tveksamt upp handen och hon dök snabbt ner i min ficka, plockade upp stenen och lade den på katedern. Jag grät och bad att få min sten. Har ni hört något så dumt, sa hon åt de andra flickorna, att gråta för en sten! Och hon gick bort till det öppna fönstret och kastade stenen ut i trädgården. Resten av timman fick jag stå i skamvrån, gråtande över förlusten av min sten.

När lektionen var slut störtade jag ner i trädgården för att hitta stenen, men jag lyckades aldrig få tag i den.

M a r i a W i n e har tidigare gett ut fem diktsamlingar och räknas till våra betydande unga diktare. I år har hon kommit med en bok på prosa, men en prosa full av poesi. » M a n h a r s k j u t i t e t t l e j o n » kallar hon boken, som ger väsentliga bilder ur en liten flickas uppväxt på ett barnhem. Ur denna bok är den smärtsamt allvarliga lilla prosadikt hämtad, som vår tidning i dag fått tillåtelse att citera. Förvisso skall den som fått en stöt i hjärtat av »Jag ägde ingenting» och här påmints om avgrunden mellan de vuxnas värld och barnens, ivrigt önska att få veta mer om detta barn, som i sin ensamhet älskade en liten sten. Teckna er till minnes denna boktitel, när ni snart skall skaffa en värdefull julgåva till någon av era närmaste!

Utsikt över kurorten Arsni i Armenien

Kvinnor vid Ararat

av EVA PALMÆR

Viktoria Marsaijan är 23 år gammal och bor på kolchosen Dvin — vilket betyder Byggaren — vid Ararats fot i Sovjetrepubliken Armenien. Hon är liten och kraftig med breda starka händer, kritvita tänder och små vänliga bruna ögon. Hennes brunbrända ansikte är omgivet av ett svart, något risigt hårsvall. Vi träffades när jag var i Dvin i somras. Hon föreställdes för oss besökande med påtaglig stolthet av kolchosens ordförande. Hon var arbetets hjälte! Hon kunde plocka 3.000 kg druvor på rekordtid (dessvärre har jag glömt hur kort den var). Vi log och gestikulerade mot varandra i vår språkliga hjälplöshet och jag tänkte: vad hade ditt öde varit om du fötts några årtionden tidigare? Din arbetsförmåga hade du nog fått användning för, men vad hade du fått för lön? Och vem hade hedrat dig som hjältninna för att dina fingrar var snabba och dina krafter stora? Du är inte alls så vacker i traditionell mening att du kunnat slinka några genvägar till ett skyddat liv som en eller annan av dina medsystrar. — Nej, ditt liv hade säkert varit ett ändlöst slit och släp i tröstlös gråhet och fattigdom.

Jag träffade på Dvin också en ung lärarinna, Maria Sarenjan, gift med en ung arbetare. Hon arbetade i en av byns tre skolor där man sammanlagt hade 24 lärare, varav 18 kvinnor. Hon var en av de femton som hade högskolebildning, inom parentes sagt var det flera som studerat per korrespondens. Hon berättade med förtjusning om det nya skolhus som höll på att byggas på kolchosen medan vi skumpade i hennes lilla bil på en urusel liten biväg. Hennes förfäder hade varit fattiga armeniska lantarbetare, analfabeter i generation efter generation. I Armenien har man visserligen ett alfabet sedan år 395 men det har inte hindrat att lantbefolkningen till nästan 100 % varit analfabeter. Hur skulle inte hennes öde ha gestaltat sig i det gamla Armenien, där det överhuvudtaget inte fanns en enda högre läroanstalt och endast ett litet fåtal skolor?

Vi träffade en mängd glada pionjärflickor i Erivans stora barnpark och i pionjärpalatset. Vi frågade om deras framtidsplaner. De skulle bli ingenjörer, kemister, biologer och flygare. De har alla chanser att få sina drömmar realiserade och ändå var det inte länge

sen en flicka därnere inte kunde tänka sig ett annat öde än ett tröstlöst husligt slaveri.

Måste inte en så hastig utveckling medföra många förvecklingar i det interna familjelivet? Måste det inte understundom ha sina svårigheter att få männen att acceptera kvinnorna som likställda? — Vi frågade några av våra nyförvärvade vänner men de skrattade åt oss och skakade på huvudena. De kände sig lika fjärran från förra generationens förslavade kvinnor som vi känner oss fjärran från de kvinnor vilka frändömdes själ på kyrkomötet i Nicea år 325.

En ganska missnöjd armeniska träffade jag i alla fall. Hon hade vistats utomlands i många år och hade nyligen kommit hem. Vi talade om hur vackert vi tyckte hennes land var, hur levande dess kultur, hur underbart tjusiga de unga pionjerna — hon höll med oss om det mesta. Ararat var världens vackraste berg, de kulturella framstegen var fantastiska, särskilt för den som mindes det förgångna. Men pionjerna! — De där bortskämda ungarna! Tänka sig att låta dem leka med ett riktigt tåg! Och låta dem husera i ett helt hus! Och kosta på så mycket skolor! Det kunde aldrig sluta väl.

Vi försökte trösta henne efter bästa förmåga men funderade över det besynnerliga faktum att ingenting oroar konservativa människor till den grad som lyckliga barn!

Vinskörd på ett armeniskt kollektivbruk. Från denna trakt kommer några av världens bästa viner.

Vin är en av Armeniens stora exportartiklar.

På bilden till vänster ser vi Eva Palmær i samspråk med Viktoria Marsaijan.

Svar till Karin Cardell

I Göteborgsposten av den 12:e september skrev fröken Karin Cardell ett par artiklar om »Kvinnorna kring Tidevarvet». Det var en sorglig bild hon här framställde. Å ena sidan något mycket »högtstående» och samtidigt fullständigt odugligt. Det är oförsiktigt att uttala sig om det man inte känner till, och inte ens försökt att ta reda på.

Fröken Cardell förebrår Tidevarsgruppen brist på politisk klokhet, och säger att hon ej vill gå på ackord med det allra heligaste, men framhåller att det kan bli nödvändigt att kompromissa. Här är man berättigad svara, att det finns likväl tillfällen i det politiska livet, då man genom att kompromissa måste offra något av »det heligaste». Väljer man att följa sin övertygelse, kan det kosta åtskilligt. All framgång kommer inte genom förtjänst och skicklighet. Ibland kan den ganska lätt vara vunnit.

Fröken Cardell tror, att Tidevarskvinnorna blivit dömda till överksamhet och anser det »tragiskt». Mig tycks, att det tragiska är inte **tidningen Tidevarvet**, utan **tiden av i dag**, vars krigiska anda stämplar freden och arbetet för freden som brott.

Fogelstad 9/10 1951.

ELISABETH TAMM

Förbundsmötet 1951

Svenska Kvinnors Vänsterförbund höll *förbundsmöte* i Stockholm den 13—14 oktober. 71 delegater från 44 avdelningar var närvarande. Kvinnor från Kiruna till Malmö hälsade varandra igenkännande från tidigare möten, föredragsresor eller kurser. Och dem man inte kände till utseendet kände man till namnet och gagnet.

I sitt inledningsanförande vände sig Andrea Andreen särskilt till de båda hedersgästerna, Kerstin Hesselgren och Ada Nilsson och erinrade med tacksamhet om deras stora betydelse för SKV.

I sitt varmhjärtade hälsningsanförande till delegaterna yttrade hon bland annat:

— Det är inte bara så att jag är rörd när jag ser på er för att jag vet att ni alla haft det svårt många gånger för att ni tillhör SKV. Jag ser också på er med stor glädje och tillförsikt. Jag vet att jag kan lita på er och räkna med er. Det är nämligen den stora fördelen med ett förbund som vårt att ingen är med där för roskull, för att det hör till eller är modernt eller av ren gammal vana. Nej då, jag vet att ni alla måste säga er — här står jag och kan inte annat. Ett sådant förbund, där alla gått igenom ekluten, det är något att ha, det är något att vara stolt över. Ett sådant förbund kan arbeta.

Dagens stora tal hölls av Honorine Hermelin över ämnet: *Vårt ansvar i dagens historia*. Vi har vant oss att tänka »i krig» — men man måste lära sig att tänka »i fred». När man säger: Korea måste bli en strategisk punkt för ena eller andra sidan — då glömmar man människorna, koreanerna, och tänker i krigiska termer. Men i fredens termer där tänker man på individen och hans rätt. Om vi tänker »i fred» då löper allt fritt över gränserna, då står världen öppen för samarbete mellan staterna och folken — —

BARNKONFERENSEN

På eftermiddagen deltog förbundsmötet i den svenska barnkonferens som anordnats av initiativkommittén för den kommande internationella barnkonferensen. Diskussionsämnet vid denna sammankomst var: *Barnet i krigshotets värld*. Hur kan vi uppfostra våra barn för freden? Tre utmärkta specialister inledde diskussionen, dr John Takman, barnpsykologen Margareta Embring och författaren Bengt Gunnäs.

Dr Takman talade för den harmoniska atmosfären i hemmet, som är viktigare än former och principer. Han tog också upp frågan om aggressiviteten och ansåg att visst inte alla är aggressiva, eller måste vara det. Han efterlyste lista på barnböcker och en barn-tidning.

Fru Embring visade med exempel från arapesh-stammen, att det är uppfostrans miljö som skapar »folklynnen». Arapeshbarnen uppfostras ömt, de vaggas och vyssas och matas och tröstras — hos oss skulle det kallas »att skämma bort»! — Men så blir de vänliga och icke aggressiva i umgänget med varandra för hela livet. En och annan aggressiv person, som dock förekommer, betraktas som »sjuk» — och det händer att han får flytta över till stammar med mera aggressiv och krigisk läggning.

Det gamla romarordet »Om du vill ha fred, bered dig för krig», ansåg Bengt Gunnäs borde utbytas mot Om du vill ha fred, så bered dig för freden — eller bered väg för freden. Nu pågår en ideologisk krigsförberedelse — ja, det går så långt att ungdomar vid en skola som skulle svara på frågan: »Vad vill du bli om tio år?» till 50 % svarade: »Om tio år lever vi inte!» — De var beredda på krig! Och faktum är att fast vi har lagar mot stöld och mord, har vi inga lagar mot det organiserade folk mord som kriget är.

Diskussionen slutade med att åtskilliga yrkade på en fredlig barntidning med okrigiska serier. Några yrkade på en förnuftig fritidssysselsättning för barn och ungdom — inte förbud utan positiva åtgärder.

Söndagen ägnades helt åt förbundets och dess lokalavdelningars verksamhet och uppgifter. Verksamhetsberättelsen och de muntliga rapporter ombuden gav visade att förbundet är satt i stark utveckling. Från tiden för årsmötet i fjol har antalet lokalavdelningar ökat från 17 till 97 och av rapporterna framgick att en rad nya avdelningar förberedes eller är under bildande. Vår tidsnings upplaga är i dag tre gånger större än i februari 1950.

I namninsamlingen för en fredspakt är SKV-kvinnorna mycket aktiva. Ett gott arbete har redan gjorts i hjälpverksamheten för Koreas kvinnor och barn. I dagarna har den andra stora sändningen av kläder och skor gått till Korea och dessutom har penicillin och tormjolk till ett värde av över 4.000 kronor tidigare sänts.

Två uttalanden som enhälligt antogs — ett om vårt fredsarbete och ett om likalönsfrågan — återges på annan plats i tidningen.

Efter debatten vidtog så val av förbundsstyrelse och revisorer. Under livliga applåder omvaldes dr Andrea Andreen till förbundets ordförande. Styrelsen fick följande sammansättning:

Andrea Andreen, ordf., Gerda Linderot, vice ordf., Magda Bergström, Margit Lindström, Eva Palmaer, Ninnan Santesson, Valborg Svensson, Gunhild Tegen, samtliga Stockholm, Gerda Nilsson, Gävle, Maja Bolling, Göteborg, Stina Skantze, Göteborg, Honorine Hermelin, Elisabeth Tamm, Fogelstad, Julita, Svea Lindberg, Kiruna, och Agnes Karlsson, Västerås.

Till suppleanter valdes: Viran Nyström, Hudinge, Margit Karlsson, Jönköping, och Svea Johansson, Norrköping.

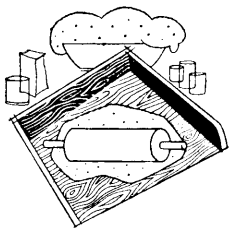

Samarbetet för freden måste vara ledstjärnan för oss, betonade dr Andreen.

Vår sak, vår största sak och den som vi lider smälek för, är en god sak. Den som en gång fått sina ögon öppnade för vad krig numera skulle innebära för oss — liksom i denna stund för Korea — och vart krig skulle leda världen, den kan aldrig upphöra att samarbeta för fred, freden som är mänsklighetens djupaste hopp och behov över hela jorden.

Och hon avslutade förbundsmötet med orden: Vi har mycket att arbeta för, och låt oss nu med glädje arbeta vidare!

Det är förbundsmötets maning till alla SKV-medlemmar!

Baka, baka...

Baka, baka liten kaka,
rulla, rulla liten bulle...

Ja, under kriget och ransomeringen vande vi oss av med hemmabakningen, därför att vi inte fick någon kompensering i socker och smör om vi bakade själva. Men nu har tiden kommit för oss att ta upp den gamla goda seden att åtminstone baka vårt kaffebrod hemma. Nu har brödspriserna stigit och bullarna minskat i omfång på oroväckande vis. Nu lönar det sig att baka.

Vi är bara tre personer, men vi har ändå återtagit kaffebrodstillverkningen efter senaste prishöjningen. Blir det för mycket nån gång, kan man ju ta med en god hemmabakad bulle när man går till en vän, och den blir lika väl mottagen som en blomma.

För tre personer bör man aldrig baka på mer än en halv liter mjölk åt gången. Det är ingen idé att låta brödet torka eller mögla i burken. Visserligen kan man torka skorpor av överblivseln, men mig händer det alltför ofta att jag glömmer skorporna och det blir kol av dem i ugnen. Vid brödbaket lämnar man ju inte köket, då vaktar man — men se skorporket ska ju bevaras väl göras i förbigående...

Hur skall man baka vetebröd? frågade en oerfaren yrkeskvinna.

Jo, man tager en halv liter mjölk och andra ingredienser i de proportioner som står i kokboken och arbetar detta till en deg — antingen för hand eller i en Assistent. Snåla inte på margarin, socker och kardemumma! Men snåla på mjölet. Brödet blir godare och elegantare om degen inte är för hård.

Bearbetningen är viktig. Mjölet måste ingå en hjärtlig förening med vätskan, om det skall bli gott bröd. Alltså måste man verkligen knåda tills degen »släpper» fingrarna eller Assistentens träverktyg. Dvs. lossnar lätt när man skrapar av degen.

Är dessa tre villkor för handen, skall man vara bra otursam om den inte blir gott bröd: goda ingredienser, inte för mycket mjöl och grundlig knådning.

Sen låter man degen jäsa ordentligt. Inget hafs! Och sen bakar man ut på vaxduken eller baksdivan. Om man bearbetat degen riktigt behövs inte något mjöl. Om ni måste ta mjöl vid utbakningen, så var försiktig att det inte blir för mycket!

Bullarna läggs på plåtarna, och där får de stå under lätta dukar på dragfritt ställe tills de är rundade och lagom jästa. Vill man pensla dem med ägg och strö socker eller kanel på, må man göra det nu — men det är ingalunda nödvändigt. För min del tycker jag bäst om bröd utan yttre garneringar eller pensling. Så in med plåten i varm ugn — och sen — glöm inte att titta efter då och då! Det är nämligen viktigt att man tar ut brödet precis när det är

PRESSKLIPP:

Världshorisont skriver i oktobernumret:

Det kan inte döljas, att FN här hamnat i en situation, som en världsorganisation måste undvika. Redan i San Francisco 1945 slogs det fast, att om någon av de fem stormakterna eller flera av dem bestämmer sig för krig, så har FN i sin nuvarande utformning upphört att fungera. Bestämmelserna om stormakternas veto i säkerhetsrådet ger uttryck för denna uppfattning. I nuvarande stund uppträder FN som krigförande part och förhandlar om vapenvila på samma sätt som vilken annan krigförande makt som helst. Situationen förefaller förnedrande om FN tas på allvar som en världsorganisation.

Helt orimlig blir emellertid situationen, om striderna utvidgas och FN råkar i öppet krig med Kina och Sovjetunionen och kanske ytterligare en rad stater i östblocket. En »världsorganisation» som för krig mot majoriteten av världens befolkning kan inte gärna göra anspråk på namnet. Kanske önskar folken i västmakterna en sådan anti-kommunistisk militärallians, men i så fall bör det genast göras klart, att man har detta i tankarna och ingenting annat.

Den konservativa londontidningen Times kommenterar detta läge med utgångspunkt från Atlantpaktens FN och skriver om den förra: »Det bör emellertid inses, att den närmar sig problemen på ett annat sätt och helt utelämnar några av FN:s mål. Genom själva sin natur är den partisk och ej universell. Såsom anti-kommunistisk allians är den motståndare till Sovjetunionen och dess vasallstater men den utelämnar också — och förolämpar i viss utsträckning — de »neutrala» nationerna i Asien.

I de engelska järnvägsmännens tidning för den 5 oktober finns en enkät med rubriken »Den viktigaste frågan». Där skriver Beatrice King:

En av laborregeringens ministrar sade oss att denna generation av arbetare har varken förmåga eller kunighet nog för att sköta de nationaliserade industrierna. All right, sade vi när 1944 års lag om uppfostran gått igenom, nu ska våra barn få en chans att lära sig ett jobb.

Så kommer upprustningen och alla de underbara planer som verkligen skulle ge arbetarnas barn samma möjligheter som deras herrars barn går åt skogen. Ja, jag vet att vi har stipendier och fri skolgång. Men fler och fler barn, framför allt pojkar lämnar skolan före 16 år och mycket få arbetarbarn går kvar till 18 år.

För inte länge sen besökte jag en av de nya tekniska skolorna. På rektorns bord låg brev från föräldrar, de hade inte råd att hålla barnen i skolen längre. — Fler och fler föräldrar har inte råd att låta barnen gå mer än den obligatoriska skoltiden, just de barn som skulle kunna bli i stånd att sköta ett socialistiskt samhälle.

Jag frågar mig vad det är för en fred som denna rustningspolitik bereder åt Englands arbetare.

färdigt. Annars blir det torrt och får »skorpa» på undersidan eller blir för mörkt ovanpå.

Som ni hör är det några moment som måste göras under inspiration eller med vanans handlag! Särskilt jäsningsen och gräddningen! Men om det misslyckas en gång, gör så snart om det — och det blir bättre.

Har man vetebröd och en enkel sockerkaka behövs inga småkakor. Det vore en välgärning om vi kunde avstå från dessa dyra, fettbildande, onödiga tillägg till vår kost. Låt oss gå in för att bjuda våra vänner på hembakat gott vetebröd och sockerkaka till kaffet hädanefter!

Muskotblomma

KROKUS. Bronsstaty av Tore Strindberg i Stockholms stadshusträdgård.

Vi människor är i mer än ett avseende dubbelvarer. Vi har dubbla arvsanlag: en anlagsuppsättning från vardera av våra föräldrar. Vi är i någon mån dubbelkönade: det finns manligt könshormon hos alla kvinnor och kvinnligt könshormon hos alla män. Vår livsKurva är dubbel: dels vår egen personliga kurva och dels den kurva, som man kan kalla släktkurvan, den kurva vi har att följa därför att var och en av oss är en länk i en hittills obruten kedja av levande varelser.

Vår egenskap av dubbelvarelser är en rikedom och en komplikation i vår tillvaro. Som länkar i de levande människornas kedja är vi strängt naturbundna. Att komma till insikt om denna naturbundenhet kan vara en chock för en ung människa, som känner sig och vill vara alldeles självständig. Måhända har människornas okuvliga frihetsbegär en av sina äldsta rötter i just detta konfliktläge. Den unga människan skall växa och utvecklas, skall skaffa sig kunskaper och utbildning. Den fullvuxna individen skall göra sitt livsarbete för att en gång åldras och slutligen dö. Detta är den personliga utvecklingskurvan — en lång och mjuk linje. Mot den bryter sig den fortplantningsbetingade kurvan, släktkurvan, som stiger senare men brant, har ett ojämnt och ofta oroligt förlopp och sjunker tidigt och snabbt.

De båda kurvorna är dessutom intimt beroende av varandra. När släktkurvan stiger i och med köns-

Kvinnans åldrar

Vi börjar i detta nummer en ny populärmedicinsk artikel av med. dr Andrea Andreen. Artikeln kommer att fortsätta i två följande nummer.

mognaden, så innebär det förändringar i själslivet, vilka är en oundgänglig stimulans för personlighetsutvecklingen. Under hela den köns mogna perioden av människolivet stimuleras arbetssidan av tillvaron — verket, personligheten — mäktigt av natursidan. Det kan ske både genom lycka och genom saknad. Hit hör den oskattbara betydelsen av att ha någon eller några att arbeta och leva för. Men det händer också att sexuallivet under vissa perioder tar kraft och intresse i sådan grad att det blir till men för vår insats som arbetande människor. På den punkten kan de flesta människor vittna av egen erfarenhet. Finns det något arbete utom det konstnärliga skapandet, som vinner på en olycklig kärlek?

Kvinnor har ofta särskilda svårigheter när det gäller att balansera de båda sidorna av tillvaron. Härtill finns det flera skäl. Det första möter redan vid starten. Släktkurvan stiger snabbare hos flickor än hos pojkar, puberteten blir mer av ett drama, en flicka slår ut som en blomma och når i ett slag fysisk fulländning för naturens syften, står där som en exponent för natursidan av livet. Då är det inte lätt att hålla balansen. Och det blir inte lättare därigenom att det egna hemmet, som hör oupplösligt samman med sexuallivet, hägrar som den naturligaste livsuppgiften för en ung flicka. Inte ens med det uppnådda egna hemmet är för övrigt kvinnornas speciella svårigheter att sammansmälta den personliga kurvan och släktkurvan övervunna. Såsom barnaföderskor är kvinnorna mycket hårdare naturbundna än männen och under en följd av år kan det vara ett stort problem för dem att sköta både moderskap och yrkesarbete så att intetdera blir lidande. Det gäller naturligtvis framför allt de kvinnor, som har ett krävande yrkesarbete utom hemmet. Mera jämvikt kan nås om man och hustru delar det hemarbete och den barnavård, som måste ske på deras fritid.

SEXUALHORMONERNA

Om man säger att den personliga utvecklingskurvan bestäms av nervsystemet och släktkurvan av hormonerna, så är det att schematisera en smula, men i stort sett förhåller det sig så. Hormoner är det gemensamma namnet på ämnen, som från körtlar utan utförsgång insöndras direkt i blodet. De förs med blodströmmen till de platser i kroppen, där de utövar sin verkan. De egentliga sexualhormonerna bildas i könskörtlarna men det finns också ett med dem samverkande s. k. överordnat sexualhormon, som bildas i det undre hjärnbihaget. Hos både män och kvinnor reglerar sexualhormonerna könsutvecklingen och framkallar de sekundära könskaraktärerna och könsdriften.

Det sexualhormon, som hos kvinnorna har dessa verkningar, kallas oestron, därför att det hos djur utlöser brunst (oestrus), eller follikulin, därför att det bildas i follikeln, som omger äggcellen. Follikulin bildas huvudsakligen då en follikel växer i samband med att en äggcell håller på att mogna, vilket normalt sker med bestämda tids mellanrum (vanligast 28 dagar) så länge sexualhormonerna utövar sin ver-

kan. Under ett havandeskap, då äggcellsmognad ej sker, bildas likväl oestron från moderkakan. Från äggstockarna avsköndras ytterligare ett hormon, progesteronet, vilket möjliggör och på olika sätt verkar vid havandeskap. Hjärnbihanget i sin tur påverkas av nervsystemet. Hormonet från hjärnbihanget samverkar med oestronet och progesteronet vid framkallande av livmoderns periodiskt återkommande beredelse för havandeskap. Under första hälften av perioden tillväxer livmoderslemhinnan genom follikulinets inverkan, under senare hälften avslutas utvecklingen med hjälp av progesteronet. Befruktnings sker vanligen i mitten av perioden, vilket är den tidpunkt då äggcellen normalt är färdig och befruktningsduglig. Om äggcellen ej befruktas så är livmoderns havandeskapsberedelse för den gången onödig och slemhinnan avstötes. I samband härmed uppstår blödning från livmoderns kärl och slemavsöndring från körtlarna. Detta kallas menstruation.

PUBERTETSÅLDERN

Vi har talat om att släktkurvan stiger brant. Den stigningen betingas av sexualhormonerna. Först ett stycke in i livet är könskörtlarna färdiga att träda i verksamhet och börja avskönda könsceller och köns-hormoner. Den tidpunkten markerar gränsen mellan barndom och ungdom. Vi kallar den pubertetsåldern. Den utmärks av såväl själsliga som kroppsliga förändringar.

Den själsliga puberteten har ett ganska långdraget förlopp. Den börjar ungefär vid 11—12 år och sträcker sig till 17—19 års ålder. Den sammanhänger med den vaknande sexualdriften. Vi har redan sagt att sexualdriften framkallas av hormonerna: det blir här fråga om ett samspel mellan hormonerna och nervsystemet. Psykologerna framhåller att den själsliga puberteten framför allt innebär ett kompletteringsbehov. Barnet, som varit sig själv nog, börjar känna oro och längtan. Biologiskt sett är alltså de själsliga pubertetsföreteelserna närmast en del av fortplantningsmekanismen. »Naturen driver barnet ut ur dess hittillsvarande liv, ur den självklara tillräckligheten av den hittills omgivande kretsen, för att det skall öppna sig för nya vidare världar och bli mottagligt för, ja sökande inställt mot mötet med ett du.» (Bühler.)

Under pubertetsåldern uppträder ofta i samband med oroskänslorna och de oklara längtansförnimmelserna negativa drag: den unga människan blir sluten och trotsig, känner sig olycklig och oförstådd, vill ut på egen hand. När den egentliga ungdomstiden börjar med 17—18 års åldern ändrar sig detta efter hand: livet bejakas, den unge hänförs av naturens skönhet, av kulturens landvinningar, av kärlekens under. »Ett välbehag till kropp och själ, en oerhörd livslust och livaktighet, en känsla av inre frihet och kraft är det normala under denna ålder.» (Bühler). Sexuellt sett utmärks pubertetstiden av att de båda utvecklingslinjer, som sexualdriften leder in på — den sinnliga, kroppsligt betonade och den ömhetsbetonade — löper åtskilda. Vid slutet av pubertetstiden börjar de båda linjerna konvergera. Utvecklingens mening är ju att de skall flyta samman. Då först är den unga människan färdig för kärlek, i stånd att hålla av en enda och vara trogen mot den.

Det är både av personliga och samhälleliga skäl betydelsefullt att sexualförbindelser ej knyts förrän denna själsliga mognad är nådd. Kravet på återhållsamhet under de tidiga ungdomsåren är ej ett godtyckligt moralbud: det motiveras på ett övertygande sätt genom vetenskapen om att en sexuell förbindelse under denna tid på grund av den unges egen beskaffenhet tenderar att bli opersonlig och tillfällig med en sådan förbindelses alla risker. Härtill kommer att själva väntan, den inre spänningen, det som kallas

driftens sublimering under dessa år är en kulturfaktor av största betydelse. Ett för tidigt sexualliv topphugger andra intressen och kommer den unge att andligen stanna i växten. Särskilt för flickor med deras tidiga kroppsliga mognad är detta en fara. Även därför är en allvarligt menad yrkesutbildning för flickor av stor betydelse, liksom aftonskolor och sport för dem som tidigt börjar med okvalificerat yrkesarbete. Som det nu är blir den alltför tidiga sexuella upplevelsen för många unga flickor färgad av rädsla och instinktiv motvilja på ett sätt som minskar deras möjligheter till ett lyckligt sexualliv även i fortsättningen. Sannolikt är dessa tidiga sexuella upplevelser en av orsakerna till att många kvinnor förblir sexuellt otillfredsställda.

De kroppsliga pubertetstecknen är hos flickor utvecklade genomsnittligt i 13—15 års åldern, dock med individuella variationer på flera år. Den kroppsliga puberteten kan inträda redan vid 11 år och kan komma så sent som vid 18 år. Det typiska är i varje fall att den kroppsliga mognaden fullbordas relativt snabbt och är avslutad långt innan själslig mognad föreligger. Kroppsligt sett utmärks puberteten av könsmognad d. v. s. äggstickarna börjar avskönda mogna äggceller. Samtidigt utvecklas de s. k. sekundära könskaraktärerna, flickan blir en ung kvinna. Hit hör bröstkörtlarnas utveckling, en ökning av unghudsfettet, som ger rundade kroppsformer, en typisk hårväxt, en förändring av den barnsliga rösten. Samtidigt börjar livmoderns periodiska beredelse för att kunna mottaga ett befruktat ägg. Såsom tecken på den kroppsliga mognaden uppträder menstruationerna.

MENSTRUATIONEN

Genom menstruationsperioderna uppdelas släktkurvan hos kvinnor i en rad av småkurvor. Ovan har antytts hur hormonnivån stiger och sjunker under varje period. Normalt påverkas den personliga kurvan föga av dessa små krusningar. Den tid är längesen förbi, då man ifrågasatte kvinnors lämplighet för förvärvsarbete med motiveringen att de under några dagar varje månad vore arbetsodugliga.

Man skall från början göra klart för flickor att menstruationen är en fullt normal företeelse, som bör vara besvärsfri. Man skall inte alls fråga om de har ont, så börjar de aldrig att känna efter. De måttliga smärtor, som livmoderssammandragningarna hos en del kvinnor framkallar, motverkas bäst genom ett rörligt levnadssätt. För den som har ett stillasittande arbete är gymnastik och sport en värdefull hjälp även mot menstruationsbesvär. Eftersom dessa besvär är vanligast under könsmognadens första decennium, har skolgymnastiken också ur denna synpunkt stor betydelse. Man behöver väl numera ej tala om att kroppsrorelse är ofarlig, ja nyttig även under själva menstruationen. Än säkrare torde man kunna räkna med att alla nu har klart för sig att renlighet under menstruationen ej skadar utan är ytterst nödvändig. Den rädsla som funnits på denna punkt bottnar i urgamla tabuföreställningar rörande menstruationen.

I en mindre procent av alla fall förekommer svåra menstruationssmärter, ej sällan förenade med illamående och till och med kräkningar. Om man har sådana besvär, bör man rådfråga läkare. Det finns en del ganska goda krampmotverkande medel, stundom är hormonbehandling lämplig, ibland behövs ett mindre operativt ingrepp.

*Artikeln ingår i Alla kvinnors bok.
Richters förlag, Malmö 1944.*

Vi kvinnor 1952

Med nyåret 1952 börjar vi vår fjärde årgång. Vi hoppas att fyraåringen redan vunnit läsekretsens hjärtan och att ni alla skall inte bara fortsätta bekantskapen utan också låta andra dela det nöje ni själva haft under gångna år.

Tidningens program är detsamma som det varit — att förmedla kunskap om vad som sker ute i världen bland kvinnor och barn och att städså arbeta för freden på alla de sätt som ligger inom vår förmågas gränser.

Som ni märkt har vi också försökt att presentera svenska författare både med recensioner och noveller och med dikter. Därmed vill vi fortsätta under det nya året. Vi tänker också försöka tillmötesgå våra trogna läsa- res önskan om en följetong, som skall stegra er längtan efter »nästa nummer».

Så önskar vi alla våra läsare, prenumeranter, lösnummerköpare och kommissionärer ett gott nytt år och ett gott samarbete för den sak som ligger oss alla om hjärtat: fred åt människorna!

ANDREA ANDREEN

GUNHILD TEGEN

VALBORG SVENSSON

Redaktionskommitté.

Fred på jorden

heter en vacker jultidning som i år ges ut av S K V. Den innehåller noveller och dikter av många svenska författare, bl. a.

MOA MARTINSSON, SARA BOHLIN,
ASTRID FORSBERG, MAJ HIRDMAN,
BIRGIT TENGROTH, EBBA RICHERT,
GÖSTA CARLBERG,
GUSTAV HEDENVIND-ERIKSSON,
RAGNAR OLDBERG,
KARL VENNBORG.

Jultidningen — en lämplig julklapp till släkt och vänner — säljes av våra avdelningar och kommissionärer. Pris 2 kr.

Tidningen Vi kvinnor i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Köpmantorget 2, Stockholm
Redaktionskommitté: Gunhild Tegen,
Valborg Svensson,
Utkommer med nio nr per år.
Prenumerationspris per år: Kr. 4: —.
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).
Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.
Svenska Kvinnors Vänsterförbund.
Förbundsstyrelsens lokaler är belägna i
Kungsgatan 79, Stockholm. Tel. 53 19 61.

Ur innehållet:

	Sid.
Elisabeth Tamm: Världen av i dag	2
Ina Möller: Likalönsprincipen i Genève ..	2
Gunhild Tegen: Om böcker	4
Jascha Golowanjuk: Novell	5
Margit Lindström: Våra systrar jorden runt	6
Ur Martin Bircks ungdom	8
Maria Wine: Jag ägde ingenting	9
Eva Palmær: Kvinnor vid Ararat	10
Elisabeth Tamm: Svar till Karin Cardell ..	11
Förbundsmötet 1951	12
Andrea Andreen: Kvinnans åldrar	14
Matspalt	
Pressklipp	
Prenumerationsanmälan	

Som bilaga till detta nummer medföljer ett inbetalningskort.